

Hulpdocument 12 werken met stuurlijnen

Stuurlijnen worden bij hijswerkzaamheden gebruikt om de last tijdens het hijsen in de juiste positie te draaien of te houden. Een stuurlijn is niet bedoeld voor het in bedwang houden, kantelen of wegtrekken van een last. Dit in verband met het risico op te hoge trekkrachten met als gevolg een te zware lichamelijke belasting, kans op vallen of gevaar voor beklemming.

Het werkgebied waar de persoon die de last begeleidt loopt, dient vrij te zijn van obstakels en op hoogte dient een randbeveiliging aanwezig te zijn. Ook dient de machinist te allen tijde zicht te hebben op de persoon die de last begeleidt.

De begeleidende persoon loopt bij voorkeur niet naast de last of voor de last uit, aangezien hierbij een verhoogd risico ontstaat dat hij onder of tegen de last terecht komt. De positie achter de baan van de last is de meeste veilige. De stuurlijn moet de juiste lengte hebben om de last op hoogte veilig te begeleiden. De ideale hoek van de lijn is in de meeste gevallen 30 tot 60 graden (met de horizontaal). Risico's bij het toepassen van een onjuiste lengte zijn:

- Het over de grond slepen van de lijn (te lang);
- Het ondervinden van een te grote trekkracht (te kort);
- Het onder de last terecht komen (te kort);
- Het niet kunnen passeren van obstakels (te kort).

De maximale belasting die een mens kan trekken is niet eenduidig gedefinieerd. Een norm welke voor 80% van de mannen geldt is dat, in staande positie, met een frequentie tussen de één- en tienmaal per uur een kracht van 10 kg uitgeoefend kan worden. Het in bedwang houden van de last door de stuurlijn ergens omheen te slaan, is niet toegestaan. Hierdoor kunnen gevaarlijke situaties ontstaan (bij een eventuele breuk van het touw is de last onbeheersbaar). Het is van belang dat het touw een redelijke diameter heeft welke goed in de hand ligt.

De stuurlijn hoeft niet sterk te zijn. Een stevig en soepel nylon touw is voldoende. De trekkracht is immers beperkt. Wel dient het touw betrouwbaar te zijn. Het spontaan breken kan een gevaarlijke situatie opleveren.

Aandachtspunten zijn:

- De stuurlijn moet vrij zijn van knopen;
- Het dient een stevig touw te zijn dat niet in de hand snijdt;
- Laat het touw tijdens het hijsen niet slingeren op de grond (risico op verstrikt raken en/of struikelen);
- Sla het touw nooit om ledematen of om voorwerpen;
- Zo nodig moet de stuurlijn direct losgelaten kunnen worden (waarschuw de persoon aan de stuurlijn altijd hiervoor!).

De stuurlijn moet stevig bevestigd worden aan de last. Houd bij de bevestiging al rekening met de richting van de last bij het opnemen en het plaatsen. Het bevestigingspunt dient geschikt te zijn voor de kracht van de stuurlijn. Het bevestigen en het losmaken dient eenvoudig mogelijk te zijn (voorkom het vast-/losmaken op hoogte). Gebruik een goede knoop voor het bevestigen aan de last. Het touw kan men beter een keer extra om het bevestigingspunt gehaald worden dan bevestigd worden met twee halve steken. Hiermee wordt voorkomen dat het touw na afloop van de hijswerkzaamheden te vast zit.

